

Hollandse Luchten 1:

Jeremia

Trouble Man en Frascati

Producties, Sadettin

Kirmiziyüz en Marjolijn van

Heemstra

★★★★★

Dertig jaar geleden was in Nederland het beledigen van minderheden absoluut not done, nu worden er onder het mom van vrijheid van meningsuiting dagelijks zo'n 35000 haatmails verstuurd. Wanneer is ons morele kompas kapotgegaan? En hoe dan nu te leven? Theatermakers Marjolijn van Heemstra en Sadettin Kirmiziyüz leggen in hun voorstelling de kiem van de huidige morele verwarring in de jaren tachtig van hun jeugd, bij de opkomst van Hans Janmaat en de Centrum Democraten. In een rijkgeschaakerd en persoonlijk verhaal vertellen ze over hun ontmoetingen met de weduwe van Janmaat, een antifasciste, een 'reaguurder' en een dikke buurvrouw, een geradicaliseerde moslim; mensen die ondanks hun extreme standpunten ook sympathieke kanten hebben, van wereldmuziek houden of een schildpad hebben. De makers koppelen Grote Gebeurtenissen van de afgelopen jaren aan elkaar: die hebben ons als volk immers gemaakt tot hoe we nu zijn – of niet? Waarom kunnen we niet weer in de idealen van vroeger geloven? Als twee zulke eigenzinnige en sociaal betrokken theatermakers gaan samenwerken, wekt dat verwachtingen. Maken zij nu eindelijk het nieuwe vurig geëngageerde theater dat ons morele kompas weer richting zal geven? Meeslepend is Jeremia in ieder geval. Het slimme talige statementtheater van Van Heemstra en de verbeeldingskracht van Kirmiziyüz vloeien samen in een spannende mix bomvol tot nadenken stemmende observaties.

De twee gaan echter niet tot stellingname over. Want om echt radicaal ergens voor te vechten, heb je een blinde vlek nodig, 'sommige dingen zie je alleen als je niet alles ziet'. En genuanceerd als deze twee zijn, willen ze alles horen, alles zien, alle mogelijke perspectieven verkennen. Dat dit niet tot nieuwe grootse idealen leidt, nemen ze dan maar voor lief. Teleurstellend? Wellicht. De makers van 'Jeremia' blijven er echter op vertrouwen dat nuance hen ook in de toekomst de weg zal wijzen.

SARA VAN DER KOOI